

5. b) Učební osnovy volitelných předmětů pro nižší gymnázium

Výběr volitelného předmětu může výrazně ovlivnit míru rozvoje jednotlivých klíčových kompetencí a zcela jistě se výrazně podílí na individuální složce profilu absolventy nižšího stupně gymnázia na GBHNB. Vzhledem k tomu, že si studenti vybírají z nabídky volitelných předmětů ve všech čtyřech ročnících nižšího gymnázia, profilují se již od primy s ohledem ke svým zájmům a předpokládanému směru navazujícího studia.

Učební osnovy volitelných jsou zpracovány samostatně pro každý volitelný předmět, který je zařazen do učebního plánu GBHNB a nabízen studentům v ročnících prima až kvarta.

Učení osnovy druhého cizího jazyka jsou zařazeny mezi povinné předměty, přestože se jedná o volitelný předmět. Důvodem je zejména to, že pro druhý jazyk jsou rozpracovány očekávané výstupy oboru do tabulkové podoby tak, aby bylo srovnat postupy, obsah, témata... předmětu angličtina jakožto povinného prvního cizího jazyka a druhého volitelného cizího jazyka

Do volitelných předmětů jsou studenti na základě své volby. Volitelné předměty jsou spojovány přes ročník, společně se vyučují pro studenty prim a sekund a také pro studenty tercií a kvart. Na výuku volitelných předmětů se studenti dělí na skupiny, typická skupina čítá přibližně 15 žáků. V případě, že počet zájemců přesahuje tento počet, upřednostní se zájem žáků s lepším prospěchem v uplynulém klasifikačním období, v případě volby žáků v primě je přihlíženo k pořadí, v němž se žáci umístili při přijímacím řízení.

V textové části jsou uvedeny všechny potřebné informace o každém předmětu. Struktura textové části osnov byla postavena níže uvedeným způsobem zejména proto, aby byl zdůrazněn obsah předmětu, klíčová témata a příspěvek předmětu k rozvoji kompetencí.

Struktura textové části osnov volitelných předmětů:

Charakteristika předmětu

Obecná charakteristika předmětu

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Časové a prostorové vymezení

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Kompetencí k řešení problémů

Komunikativní kompetence

Sociální a personální kompetence

Občanské kompetence

Pracovní kompetence

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností žáka aplikovat ICT v daném oboru

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

U některých volitelných předmětů není tato struktura dodržena. Vyplývá to z charakteru volitelného předmětu. V některých případech nemá smysl dílčí body pro předmět zpracovávat.

Obsah 5b. části ŠVP Gymnázia Bohumila Hrabala v Nymburce

5.	Osnovy volitelných předmětů pro nižší gymnázium	- 126 -
5.1.	TRVALE UDRŽITELNÝ ŽIVOT (TUŽka)	- 126 -
5.2.	GEOMETRICKÉ PRAKTIKUM	- 129 -
5.3.	GLOBÁLNÍ VÝCHOVA	- 130 -
5.4.	VLASTIVĚDNÝ SEMINÁŘ	- 133 -
5.5.	LITERÁRNÍ PRAKTIKUM	- 135 -
5.6.	PSANÍ NA PC	- 136 -
5.7.	PRÁCE S KALKULÁTOREM A NA PC	- 137 -
5.8.	SBOROVÝ ZPĚV	- 138 -
5.9.	ŠKOLNÍ ČASOPIS	- 142 -
5.10.	POKUSY Z FYZIKY ŘÍZENÉ POČÍTAČEM	- 144 -
5.11.	TVORBA WEBOVÝCH STRÁNEK	- 145 -
5.12.	VÝTVARNÉ PRAKTIKUM	- 146 -
5.13.	ŽIVÁ ANGLIČTINA	- 148 -
5.14.	MATEMATIKA NA PC	- 157 -

5.1. TRVALE UDRŽITELNÝ ŽIVOT (TUŽka)

Charakteristika předmětu

TUŽka je výchovou k odpovědnějšímu jednání vůči přírodě i lidem, je průpravou k odpovědnějšímu přístupu ke světu a jeho budoucnosti. Smyslem předmětu je předat žákům co nejvíce námětů, poznatků i příležitostí, aby dokázali posoudit míru přínosu vlastního chování člověku a životnímu prostředí. Předmět poukazuje na často opomíjené environmentální, sociální a ekonomické souvislosti lidského konání, chce otevřít nové prostory pro utváření vlastního názoru, k uvažování v širších souvislostech, kdy přemýšlíme nejen jako „uživatelé či spotřebitelé“, ale jako odpovědní občané. TUŽka se snaží přesvědčit žáky, že i chování jediného člověka může pomoci ke zlepšení životního prostředí a že péče o přírodu je osobní záležitostí každého člověka, nikoliv jen ekologických aktivistů či Ministerstva životního prostředí.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Předmět navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět v RVP pro 1. stupeň (tematický okruh Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Rozmanitost přírody).

Jako volitelný předmět rozšiřuje učivo Občanské výchovy v tercii a kvartě, ale svými tématy zasahuje i do celé řady dalších předmětů:

- ⇒ Občanská výchova mezilidské vztahy, etika, globální souvislosti, ekonomie, sociologie
- ⇒ Biologie přírodní prostředí obce, regionu, světa, ochrana životního prostředí, vztahy mezi organismy
- ⇒ Zeměpis prostředí obce, regionu, ČR, světa
- ⇒ Dějepis historické události v souvislostech s poškozováním životního prostředí
- ⇒ Český jazyk komunikační a slohová výchova (čtení, naslouchání, mluvený a písemný projev), práce s textem; využití literatury k seznamování se s obecnými tématy
- ⇒ Matematika práce se statistickými daty, výpočty, grafy
- ⇒ Výtvarná výchova výtvarné zpracování dílčích částí projektů, výtvarné techniky

Náplň předmětu je realizována prožitkově formou her, projektového vyučování a aktivizujících metod, zahrnuje níže uvedená klíčová témata a snaží se ucelit pohled na problematiku životního prostředí.

Klíčová témata

- ⇒ mezilidské vztahy, nutnost spolupráce a komunikace pro řešení problémů
- ⇒ přírodní prostředí v obci, regionu a ČR
- ⇒ člověkem vytvořené prostředí
- ⇒ ekologická etika, člověk – příroda – kultura
- ⇒ globální souvislosti a globální problémy
- ⇒ dopad ekonomického a sociálního rozvoje na životní prostředí
- ⇒ nástroje udržitelného rozvoje, možnosti zapojení

Vzájemně propojené roviny TUŽky

- ⇒ učení o životním prostředí
- ⇒ žáci studují složky životního prostředí a jejich problémy na různých úrovních, od lokální až po globální, rozvíjejí a propojují své vědomosti o přírodních i lidských systémech, učí se rovněž o možných způsobech a strategiích řešení problémů životního prostředí
- ⇒ žáci dostávají příležitost, aby si mohli osobně vyzkoušet různé přístupy k životnímu prostředí a reakce na ekologické problémy
- ⇒ učení prostřednictvím životního prostředí
- ⇒ žáci využívají místního prostředí jako zdroje přímých kontaktů jak s přírodním, tak s prostředím vytvořeným člověkem

Časové a prostorové vymezení

Volitelný předmět si žáci mohou vybrat v tercii či v kvartě s časovou dotací 1 hodina týdně (příp. dvouhodinový blok jednou za 14 dní). Výuka probíhá v učebně uzpůsobené pro skupinovou práci (tzn. netradičně rozmístěné stolky, koberec), v počítačové učebně, v odborné učebně (vybavené videem, projektorem, interaktivní tabulí, magnetofonem) či venku v terénu.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Smyslem předmětu není sdělit žákům kvantum odborných informací, ani nařizovat a poučovat je o tom, co je správně a co špatně. Smyslem je ukázat ekologicky příznivější, alternativní a odpovědnější způsoby života vedoucí k udržitelnému rozvoji obce i Země.

Očekávaným výstupem předmětu je uvědomění si nutnosti dosáhnout trvale udržitelného rozvoje a z toho vyplývající nezbytnost šetřit přírodní zdroje; v úvahu je třeba brát i vzdálenou budoucnost a potřebu zastavit současné trendy ničení životního prostředí.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák používá k práci různé druhy studijních materiálů – literaturu, časopisy, internet; získané informace třídí, porovnává a vyhodnocuje.

Žáci ve skupinách plánují postupy při práci, rozdělují mezi sebe povinnosti s vědomím odpovědnosti vůči ostatním.

Žák si zvolí vhodnou učební strategii i postup při práci na zpracování úkolu.

Kompetencí k řešení problémů

Žák nalezne příčiny, následky a projevy poškozování životního prostředí ve svém okolí, navrhne způsob řešení.

Žáci spolupracují a řeší konflikty, projevují empatii a úctu, chovají se eticky a odpovědně.

Žák chápe globální propojenost současného světa, odvodí příčiny globálních problémů a navrhne způsoby jejich řešení.

Žák rozvíjí dovednosti potřebné pro odhady a předpovědi možného dalšího vývoje.

Komunikativní kompetence

Žák formuluje, prezentuje a obhájí vlastní názory, prosazuje návrhy alternativ.

Žák zná a respektuje pravidla dialogu, umí naslouchat druhým.

Žák využije kooperativních a komunikačních dovedností pro řešení problémů životního prostředí.

Žáci pracují ve skupinách, rozdělují si role a úkoly.

Sociální a personální kompetence

Žák si uvědomí závislost lidí na přírodě, že je dobré citlivě vnímat potřeby jiných lidí i dalších živých bytostí.

Žák uvažuje o životním prostředí v jeho celistvosti (přírodní i člověkem vytvořené).

Žák hodnotí různé postoje, názory a chování člověka k přírodě

Žák si uvědomí, že i chování jediného člověka může ovlivnit stav životního prostředí.

Žák kriticky posoudí následky vlastních činností na životní prostředí.

Žák se dokáže rozhodovat a vyjasňovat si pořadí hodnot.

Občanské kompetence

Žák rozvíjí své postoje k životnímu prostředí a vědomí hodnot spojených s odpovědností vůči společnosti a životnímu prostředí.

Žák pochopí nezbytnost převzetí odpovědnosti za své chování a potřebu nemyslet jen na svůj okamžitý prospěch a pohodlí.

Žák kriticky hodnotí informace o životním prostředí a využívá různých nástrojů na jejich ochranu.

Žáci si procvičí dovednosti potřebné k ekologicky odpovědnému jednání.

Žák se aktivně účastní na prevenci i řešení problémů životního prostředí

Pracovní kompetence

Žáci využijí přírodního materiálu k výrobě dekoračních předmětů.

Žáci vytvoří výrobky z běžného odpadního materiálu a uvědomí si možnosti opětovného využití těchto „odpadů“.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Volitelný předmět je založen na aktivitách a cvičeních, klade důraz na sebeobjevování, jde o získávání poznatků pomocí zkušenosti a prožitku. Žáci postupují od vlastních úvah k diskuzím ve dvojici i skupinách, ke společnému vytváření žádaného výstupu.

Metody

Vhodnými metodami pro zajištění prožitkového aspektu předmětu jsou: terénní výuka, problémová a projektová výuka, diskusní techniky. Zařazovány jsou simulační hry, praktické činnosti v ochraně životního prostředí a péči o životní prostředí, výtvarné práce s přírodními materiály a jiné tvořivé činnosti. Nechybí ani dramatická výchova a metody smyslového vnímání přírody. Důležité jsou i metody reflexe, potřebné ke zpětné vazbě pro žáka i učitele.

Formy

Těžištěm předmětu je projektová výuka a výstupem realizace připraveného projektu. Důležité jsou formy samostatné a skupinové práce. Zařadit lze i dlouhodobější ekologické projekty, výukové programy poskytované středisky ekologické výchovy či exkurze.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností žáka aplikovat ICT v daném oboru

Pro předmět je důležité posilovat schopnost vyhledávat aktuální informace na internetu, využívat lze i zajímavých programů (např. výpočet ekologické stopy). Důraz je kladen na počítačové vypracování dílčích úkolů i celkového projektu, prezentaci výsledků práce prostřednictvím dostupné techniky.

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Pike, G., Selby, D.: Cvičení a hry pro globální výchovu 1. Praha: Portál 2000.

Činčera, J., Caha, M., Kulich, J.: Hry a výchova k trvale udržitelnému rozvoji. Brontosaurus Praha: Praha 7 1996.

Činčera, J., Caha, M.: Výchova a budoucnost. Hry a techniky o životním prostředí a společnosti. Brno: Paido 2005.

Project WILD. Břeclav: Moraviapress 1993.

Máchal, A., Vlašín, M., Smolíková, D.: Desatero domácí ekologie. Brno: Rezekvítek 1992.

Javna, J.: 50 nápadů pro děti k záchraně Země. Praha: ČSOP 1991.

Žijeme spolu. Praktická příručka pro pedagogy 2. stupně ZŠ pedagogy SŠ. Praha: Pavučina 2006.

Leblochová, H., Lebloch, B.: Zvířata v naší mysli. Vrchlabí: os. Člověk a Krkonoše 2001.

Životní prostředí a naše celosvětová společnost.

Týden pro udržitelný život. SEVER 2005.

Braun, Ch.: Odpad. Praha: EVA 1992.

Burešová, K.: Odpady, problém nás všech. Brno: MŽP ČR, Chaloupky 1994.

Fish banks, LTD. Simulační hra, která učí principům dlouhodobě udržitelného zacházení s obnovitelnými zdroji. Praha: EVA 1994.

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Způsoby hodnocení a kritéria pro hodnocení výsledků žáků v předmětu budou stanoveny na začátku školního roku v součinnosti se žáky a stanou se součástí ročního plánu činnosti předmětové komise.

5.2. GEOMETRICKÉ PRAKTIKUM

Obecná charakteristika předmětu

Volitelný předmět Geometrické praktikum je jednoletý a je určený studentům tercií a kvart. Náplní jednohodinového geometrického praktika jsou tvůrčí činnosti žáka rozvíjející jejich geometrickou představivost a zdokonalující jejich grafický projev. Jedná se především o rýsování, práci se čtvercovou sítí, tvorbu modelů těles a jejich sítí, přemísťování základních geometrických objektů do nových složitějších útvarů, modelování, konstrukce a tvorba hypotéz pomocí počítače.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Volitelný předmět navazuje na předměty Matematika, Výtvarná výchova, Fyzika a Informatika a výpočetní technika.

Obsahem předmětu jsou zejména praktické činnosti, které se opírají o následující témata:

- ⇒ rýsování, základy volného rovnoběžného promítání
- ⇒ zlatý řez
- ⇒ práce se čtvercovou sítí
- ⇒ tvorba papírových modelů těles a jejich sítí
- ⇒ práce se Sliceforms
- ⇒ japonské a čínské hry rozvíjející geometrickou představivost (Tangram, Origami, Quadromino, ...)
- ⇒ práce na PC – modelování a konstrukce v Cabri
- ⇒ jednoduché důkazy geometrických vět

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Cíle předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tak, že žák využívá své matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech, matematizuje reálné situace, aktivně rozvíjí přesnost a pečlivost ve svém grafickém projevu a při řešení zadaného úkolu.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žáci si rozšiřují pohled na podobnosti a odlišnosti útvarů v rovině a prostoru.

Kompetence k řešení problémů

Žáci matematizují reálné situace, vytvářejí různé formy jejího grafického znázornění a hledají správnou strategii řešení, kterou následně prakticky ověřují.

Kompetence komunikativní

Žáci samostatně formulují a obhajují své návrhy na řešení problému, aktivně se zapojují do diskuse. Porozumí grafickým záznamům a obrazovým materiálům vycházejícím z reálného světa.

Kompetence sociální a personální

Žáci aktivně a efektivně spolupracují při praktických činnostech.

Kompetence občanské

Tyto kompetence jsou v rámci předmětu rozvíjeny pouze okrajově.

Kompetence pracovní

Žáci pracují s pomůckami (kružítka, pravítka, tužky, nůžky, papír, lepidlo, úhloměr,...), sami vytvářejí modely trojrozměrných těles. Osvojují si důslednost při dodržování jednotlivých kroků postupu řešení a vždy dokončují zadanou práci. Využívají ICT.

Projekty uskutečňované v rámci předmětu

Konkrétní projekty budou do předmětu zařazeny po dohodě se skupinou, studenti se svými pracemi budou podílet na krátkodobých celoškolských projektech.

Vzdělávací strategie, metoda a formy uplatňované v předmětu:

Při výuce jsou využívány moderní vyučovací metody, které zvyšují motivaci a efektivitu, a tím i kvalitu procesu vzdělávání. Jsou to např. vlastní tvořivá činnost žáka, tradiční japonské a čínské hry (Origami, Tangram, Quadromino, ...), projekty samostatné práce, užití ICT.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru:

Užitím dynamického softwaru Cabri žáci provádějí přesnější konstrukce a hledají optimální tvar objektu pro tvorbu svého modelu. Program je neodmyslitelným nástrojem pro tvorbu a ověřování vlastních hypotéz z oblasti geometrie. Internet nabízí možnost nahlédnout do dalších zdrojů souvisejících s danou tematikou, ale také interaktivní práci.

Používané učebnice a další typické studijní materiály:

Dosud nejsou stanoveny, Seznam učebnic a textů doplní PK matematiky.

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu:

Způsoby hodnocení a kritéria pro hodnocení výsledků žáků v předmětu budou stanoveny na začátku školního roku v součinnosti se žáky a stanou se součástí ročního plánu činnosti předmětové komise.

5.3. GLOBÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

Pochopení světa lze dosáhnout jen ve vztazích s ostatními souvisejícími jevy a umožnit toto poznání žákům se pokouší volitelný předmět Globální výchova. Zaměřuje se především na systémové myšlení, učí žáky rozvíjet schopnost přijímat jiné pohledy na svět. Obsahuje problematiku politického vývoje a ekonomického rozvoje, životního prostředí, rovnosti ras a pohlaví, zdraví, míru, řešení konfliktů, práv a odpovědnosti.

Žáci se naučí analyticky pracovat s informacemi, asertivitě v jednání, získají pozitivní sebepojetí, nový pohled na druhé lidi i na sebe a smysl pro právo. Žákům jsou poskytovány příležitosti ke zkoumání a objevování vzájemných vztahů jednotlivých problémů. Přesvědčí se o důležitosti zpětné vazby v mezilidských vztazích, tvůrčího myšlení, předvídání situací a vcítění se do druhého.

Předmět je přípravou k odpovědnějšímu přístupu ke světu a jeho budoucnosti, rozvíjí schopnost přijímat i jiné pohledy na problematiku, prověřit neprozkoumané předpoklady. Prostřednictvím globální výchovy mohou poznat, jak je pohled na svět závislý na věku, pohlaví, třídě, náboženství, přesvědčení, rase, národnosti, ideologii, jazyku a kultuře.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Předmět navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět v RVP pro 1. stupeň (tematický okruh Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví).

Globální výchova rozvíjí především obsah průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských globálních souvislostech, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti osvojené v jednotlivých vzdělávacích oborech.

Globální výchova rozšiřuje učivo Občanské výchovy na nižším gymnáziu, ale svými tématy zasahuje i do celé řady dalších předmětů:

- ⇒ Občanská výchova mezilidské vztahy, komunikace, etika, globální souvislosti, ekonomie, sociologie, právo
- ⇒ Biologie přírodní prostředí obce, regionu, světa; ochrana životního prostředí, vztahy mezi organismy, ekologické principy
- ⇒ Zeměpis prostředí obce, regionu, ČR, světa; práce s mapou, odlišnosti kultur, lidské rasy

- ⇒ Dějepis historické události v souvislostech se vztahy k demokracii, rasové nesnášenlivosti, nerovnosti lidí, vývoji lidských práv
- ⇒ Matematika práce se statistickými daty, výpočty, grafy
- ⇒ Český jazyk komunikační a slohová výchova (čtení, naslouchání, mluvený a písemný projev), práce s textem; využití literatury k seznamování se s obecnými tématy
- ⇒ Výtvarná výchova výtvarné zpracování dílčích částí projektů, výtvarné techniky
- Prostřednictvím zvláště herních aktivit budou žáci získávat dovednosti i schopnosti a upevňovat své postoje. Sebepoznání, vzájemná propojení, trvale udržitelný rozvoj, zdraví, vnímání, úhly pohledu a setkávání kultur, technologie, budoucnost, mír, práva a povinnosti, rovnost, ekonomika, rozvoj a globální spravedlnost, občanství, média

Časové a prostorové vymezení

Předmět Globální výchova si žáci mohou vybrat buď v primě, nebo v sekundě (Globální výchova 1) a v tercií, či v kvartě (Globální výchova 2) s časovou dotací 1 hodina týdně (příp. dvouhodinový blok jednou za 14 dní). Výuka se odehrává v učebně uzpůsobené pro skupinovou práci (tzn. netradičně rozmístěné stolky, koberec), v počítačové učebně, v odborné učebně (vybavené videem, projektorem, interaktivní tabulí, magnetofonem) či venku v terénu.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Cílem Globální výchovy je utvářet osobnost člověka, který toleruje lidi jiných kultur, s jiným vyznáním a světovým názorem a váží si jich; utvářet občana, který chápe globální problémy a trendy, různá hlediska a úhly pohledu. Předmět pomáhá žákům vyznat se v globálním světě rychlých změn moderní civilizace a reagovat na ně.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák používá k práci různé druhy studijních materiálů – literaturu, časopisy, internet; získané informace třídí, porovnává a vyhodnocuje.

Žáci ve skupinách plánují postupy při práci, rozdělují mezi sebe povinnosti s vědomím odpovědnosti vůči ostatním.

Žák si zvolí vhodnou učební strategii i postup při práci na zpracování úkolu.

Žák projevuje ochotu k celoživotnímu učení.

Žák kriticky vyvozuje závěry pro budoucnost a hodnotí výsledky učení.

Kompetencí k řešení problémů

Žáci si posílí schopnost myslet systémově.

Žáci spolupracují a řeší konflikty, projevují empatii a úctu, chovají se eticky a odpovědně.

Žáci se učí dovednostem jako je komunikace, spolupráce, rozhodování, vyjednávání a řešení problémů.

Žák chápe globální propojenost současného světa, odvodí příčiny globálních problémů a navrhne způsoby jejich řešení.

Žák rozvíjí dovednosti potřebné pro odhady a předpovědi možného dalšího vývoje.

Komunikativní kompetence

Žáci pracují v týmu, rozdělují si úkoly a uvědomují si vlastní odpovědnost vůči ostatním členům skupiny.

Žák formuluje, prezentuje a obhájí vlastní názory, prosazuje návrhy alternativ.

Žák naslouchá ostatním, respektuje názory ostatních.

Žák v logickém sledu vyjadřuje myšlenky a vhodně argumentuje.

Sociální a personální kompetence

Žáci si uvědomí, že není jen jeden pohled na svět; rozvíjí schopnost přijímat i jiné pohledy.

Žáci vysvětlují a hodnotí životní styl, chování, hodnoty a světový názor jiných.

Žáci pochopí, že jejich pohled na jakýkoli problém je pouze jeden z mnoha možných.

Žáci respektují a kriticky zkoumají jiné úhly pohledu.

Žáci se pokusí vcítit do jiných lidí a kultur.

Žáci porozumí vzájemným souvislostem na úrovni osobní (vztah fyzické i duševní výbavy člověka) i globální (např. vliv ekonomiky, politiky na společenský život).

Žáci si uvědomí vzájemnou závislost jak na lokální, tak i globální úrovni; vnímají je jako prolínající se úrovně.

Občanské kompetence

Žáci si uvědomí, že rozhodnutí, která přijmou, a činy, které vykonají jako jednotlivci nebo členové skupiny, budou mít vliv i na globální přítomnost a budoucnost

Žáci pochopí pojmy spravedlnost, lidská práva a odpovědnost.

Žák se chová zodpovědně v krizových situacích, zapojuje se do kulturního dění.

Žák chápe ekologické souvislosti a environmentální problémy.

Pracovní kompetence

Žáci vytvoří skupinové portfolio, zpracují výsledky své práce a vhodně je prezentují výtvarnou formou.

Žáci plní své povinnosti a závazky, chrání své zdraví i zdraví druhých.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Volitelný předmět Globální výchova je založen na aktivitách a cvičeních, klade důraz na sebeobjevování, jde o získávání poznatků pomocí zkušenosti a prožitku. Žáci postupují od vlastních úvah k diskuzím ve dvojici i skupinách, ke společnému vytváření žádaného výstupu.

Metody

Vhodnými metodami pro globální výchovu jsou metody diskusní, problémová a projektová výchova. Těžiště tvoří simulační a prožitkové hry, cvičení vhodná pro rozvoj komunikačních dovedností, práce samostatné i skupinové. Nesmí chybět ani metody reflexe (ze strany učitele i žáků), potřebné ke zpětné vazbě pro žáka, pracovní skupiny i učitele.

Formy

Stěžejní formou je projektová výuka a výstupem realizace připraveného projektu. Důležitá je samostatná i skupinová práce založená na objevování a prožitku. Zařadit lze i exkurze.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Pro předmět je důležité posilovat schopnost vyhledávat aktuální informace na Internetu. Důraz je kladen na počítačové vypracování dílčích úkolů i celkového projektu, prezentaci výsledků práce prostřednictvím dostupné techniky.

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Pike, G., Selby, D.: Globální výchova. Praha: Grada 1994.

Pike, G., Selby, D.: Cvičení a hry pro globální výchovu 1. Praha: Portál 2000.

Pike, G., Selby, D.: Cvičení a hry pro globální výchovu 2. Praha: Portál 2000.

Činčera, J., Caha, M., Kulich, J.: Hry a výchova k trvale udržitelnému rozvoji. Brontosaurus Praha: Praha 7 1996.

Činčera, J., Caha, M.: Výchova a budoucnost. Hry a techniky o životním prostředí a společnosti. Brno: Paido 2005.

Činčera J., Klápště, P., Maier, K.: Hry a výchova k občanské společnosti. Praha: BEZK 2005.

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Kritéria pro hodnocení výsledků studentů v předmětu, způsoby hodnocení dosažení stanovených cílů budou stanovena na začátku školního roku v součinnosti se studenty a stanou se součástí ročního plánu činnosti předmětové komise.

5.4. VLASTIVĚDNÝ SEMINÁŘ

Charakteristika předmětu

Vlastivědný seminář je jedním z povinně volitelných předmětů v primě a sekundě. Integruje předměty Dějepis a Zeměpis a zaměřuje se na lokální historii a regionální zeměpis Nymburska. Přispívá k naplňování cílů předmětů Dějepis a Zeměpis na příkladech z blízkého okolí bydliště studentů, spojuje v sobě aspekty historické a environmentální. Na základě hlubšího poznání lokální historie a zeměpisu regionu podporuje a rozvíjí lokální patriotismus (probouzení kladného vztahu k místu bydliště), národní cítění a vztah k naší zemi. Vlastivědný seminář napomáhá tomu, aby studenti byli schopni později snáze zařadit lokální historii a zeměpis regionu do širších souvislostí (zejména národních a evropských dějin a zeměpisu ČR a Evropy). Studenti se v něm učí orientovat se nejen v prostoru, ale i v dějích a v čase. Poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Na základě poznávání okolní krajiny a dalších informací studenti sledují proměnlivost přírody a vliv lidské činnosti na ni.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Ve vzdělávacím obsahu navazuje Vlastivědný seminář přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět (tato vzdělávací oblast položila na 1. stupni ZŠ základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost (Dějepis) a Člověk a příroda (Zeměpis) na 2. stupni ZŠ a na nižším gymnáziu). Vlastivědný seminář navazuje zejména na okruhy Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody.

Obsahové vymezení: Učivo je uspořádáno prostorově a tematicky: Poděbrady, Nymburk, Lysá nad Labem, místo bydliště studenta; lokální dějiny, vliv člověka na utváření místní krajiny, turistické zajímavosti

Časové vymezení:

Jedna vyučovací hodina semináře týdně v primě a sekundě; předpokladem efektivní práce v semináři je výuka ve dvouhodinovém odpoledním bloku jednou za dva týdny s možností spojení dvou bloků při terénní exkurzi

Prostorové vymezení:

Specializovaná učebna zeměpisu s moderním ICT vybavením (počítač, tiskárna, vizualizér, dataprojektor, videopřehrávač), terén (muzeum, skanzen, rozhledna, naučná stezka, pamětihodnosti a turistické zajímavosti regionu)

Možné organizační formy: dvouhodinový vyučovací blok (90 minut), praktické cvičení, exkurze, projektová výuka, terénní praxe. Je důležité, aby studenti měli prostor pro samostatné vyhledávání, získávání a zkoumání informací z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí ve svém nejbližším okolí, a aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd. Vzhledem k tomu, že podstatná část výuky probíhá mimo školu, předmět vytváří i prostor pro pohybové aktivity.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Na základě hlubšího poznání lokální historie a zeměpisu regionu má Vlastivědný seminář rozvíjet a podporovat lokální patriotismus (probouzení kladného vztahu k místu bydliště), národní cítění a vztah k naší zemi. Studenti by měli později snáze zařadit lokální historii a zeměpis regionu do širších souvislostí (zejména národních a evropských dějin a zeměpisu ČR a Evropy), orientovat se lépe nejen v prostoru, ale i v dějích a v čase. To vše by je mělo dovést k tomu, aby sami přispívali k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji ve svém nejbližším okolí.

Výsledkem práce v semináři bude:

- ⇒ brožura o Lysé nad Labem, Nymburce a Poděbradech zaměřená na turistické zajímavosti a informace o městě;
- ⇒ CD fotografií s popisky
- ⇒ výstava prací žáků o místě bydliště v prostorách školy (pro rodiče, učitele a spolužáky)

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Student získává poznatky o místním regionu a jeho historických proměnách (orientace v čase a prostoru), hledá souvislosti mezi regionálním a globálním pohledem, dokáže čerpat informace z literatury, internetu a dalších zdrojů.

Kompetence k řešení problémů

Kompetence jsou rozvíjeny pouze okrajově.

Kompetence komunikativní

Student logicky, souvisle a kultivovaně formuluje a vyjadřuje své názory, vyvozuje závěry ze studia map, tabulek apod.; spolupracuje se spolužáky a diskutuje s nimi, obhajuje své názory a vhodně argumentuje, využívá ICT, obrazové i textové materiály.

Sociální a personální kompetence

Jsou rozvíjeny při skupinové práci studentů, kooperativním vyučováním, při týmovém řešení úkolů; student je veden ke slušnému, tolerantnímu, asertivnímu a samostatnému chování a jednání.

Kompetence občanské

Student je veden poznáním regionu a jeho dějin k tomu, aby respektoval, ocenil a chránil tradice, kulturní i historické dědictví naší vlasti.

Kompetence pracovní

Student dokáže čerpat poznatky z věkově přístupných historických materiálů, dokáže využít ICT při individuálním i týmovém zpracování úkolů, referátů a projektů, dokáže prezentovat výsledky své práce i práce kolektivu; tyto kompetence využije i ve svém osobnostním i budoucím profesním rozvoji.

Projekty uskutečňované v rámci volitelného předmětu

- shromáždění informací a příprava brožury o Lysé nad Labem, Nymburce a Poděbradech zaměřené na turistické zajímavosti a informace o městě;
- tvorba CD fotografií s popisky
- příprava a uskutečnění výstavy prací žáků „Místo, kde žiju“ v prostorách školy (pro rodiče, učitele a spolužáky)

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Součástí strategie vyučování je „naučit studenta učit se“. Student nemůže být pouze pasivním příjemcem informací, proto jsou preferovány aktivizační metody. Jejich cílem je vzbudit jeho pozornost k prostředí, v němž žije, probudit zájem o dějepis a zeměpis vůbec.

Ve Vlastivědném semináři to znamená propojovat činnosti, v nichž si student bude uvědomovat prostorové a časové souvislosti.

Ve vyučování budou mezi činnostmi zařazovány následující aktivity: vyhledávání, shromažďování a třídění materiálu z nejrůznějších zdrojů, práce s textem verbálním, ikonickým i kombinovaným (zaměřená od prostého porozumění odbornému textu po samostatné získávání informací z textu) s lokalizací jevů (hodnocení výskytu, rozmístění, postupného rozšíření), kritický přístup k mediálním informacím, navozování činností, při nichž se studenti učí problém analyzovat, rozpoznávat jeho příčiny, důsledky, následky a uvažovat o alternativních řešeních. Důraz je kladen na osobní motivaci k šetrnému přístupu k přírodě i lidským výtvorům ve smyslu trvale udržitelného života.

Využitelné metody jsou ve Vlastivědném semináři: výukový rozhovor, diskuse, praktické úkoly a skupinová práce, referáty

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Vyhledávání, shromažďování, třídění a vyhodnocování aktuálních informací pomocí ICT a kritický přístup k nim při zpracovávání úkolů semináře a jejich prezentace.

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Pro Vlastivědný seminář není zatím k dispozici speciální učebnice. Bude využita virtuální učebnice zeměpisu místní krajiny – Nymbursko, dále učebnice dějepisu a zeměpisu pro nižší gymnázium.

Další studijní materiály: webové stránky související s regionem, informační a propagační materiály s vazbou na region

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Konkrétní mechanismy budou stanoveny vyučujícím se studenty na začátku školního roku na základě postupných kroků směřujících k dosažení výstupů práce v semináři.

5.5. LITERÁRNÍ PRAKTIKUM

Charakteristika předmětu

Vzdělávací obsah volitelného předmětu „literární praktikum“ vychází z doplňujících vzdělávacích oborů, navazuje na předmět Český jazyk a literatura na 2. stupni základní školy a na předmět „čtení“ z 1. stupně základní školy, některé společné činnosti vykazuje i s dramatickou výchovou. Předmět poskytuje žákům širší čtenářské a kulturní zážitky, jejich prostřednictvím rozšiřuje vnímání bohatství a krásy mateřského jazyka, rozšiřuje vlastní schopnosti vyjadřování žáka, podporuje rozvoj jeho fantazie, formuje jeho nazírání na svět, ovlivňuje jeho hodnotový žebříček. Zaměřením na čtenářské a kulturní zájmy žáků příslušného věku zasahuje do oblasti jejich zájmových činností.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Vzdělávacím obsahem literárního praktika bude především vlastní četba krásné literatury, besedy o přečteném obsahu, srovnávání s reálnými zážitky a zkušenostmi žáků, zamýšlení nad ideovým a estetickým poselstvím uměleckého díla, jeho hodnocení a rozbor umělecké struktury a uměleckých prostředků literárních děl, případně dramatizace vhodného díla, umělecký přednes, sestavování literárních pásem, nastudování divadelní hry známých autorů nebo i vlastní autorské tvorby dětí, srovnávání filmového či jiného zpracování (výtvarného nebo hudebního) slovesného díla s původní předlohou, pokus o vlastní literární tvorbu a její interpretace.

Časové a prostorové vymezení

Jednotlivým činnostem bude věnován časový prostor zcela individuálně – podle zájmu žáků.

Časově bude literární praktikum vymezeno jednou hodinou týdně od primy do kvarty, nezávisle na tom, zda žák navštěvoval tento předmět v předchozích letech.

Prostory pro výuku: knihovna českého jazyka a literatury vybavená vizuální a audioorální technikou, odbornou literaturou a zvl. literaturou uměleckou v dostatečném počtu.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Cílem tohoto předmětu je vychovat z žáka zkušeného čtenáře, který je schopen poznat hodnotu uměleckého díla, který má potřebu pravidelně číst, který přiměřeně svým schopnostem a znalostem rozumí strukturu a jednotlivým prostředkům tohoto díla, dokáže vnímat a rozpoznat rozdílnou kvalitu různých uměleckých výtvorů, který je schopen chápat, čím ho umělecké dílo oslovuje, obohacuje, rozvíjí.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Tato kompetence je rozvíjena např. tím, že žáci se učí pracovat s nejrůznějšími zdroji informací, pracují na projektech. Plánují si svou práci, hodnotí sami sebe i práci ostatních. Vytvářejí si vlastní kulturní deník, který je dokladem jejich kulturních zájmů.

Kompetence k řešení problémů

Tuto kompetenci získávají žáci tím, že řeší nejrůznější problémy a úkoly, které jim učitel zadává v souvislosti s prací na projektech nebo při přípravě na hodinu.

Komunikativní kompetence

Předmět ČJL vede žáky především k získávání kompetence komunikativní, ta patří ke klíčovým úkolům tohoto předmětu. Žáci sdělují obsah přečteného (zde mohou používat i způsob vyjadřování blízký stylu uměleckého díla, a tak si obohacovat vlastní slovník), dále formulují své názory, srovnání s vlastními zážitky, pocity, dojmy apod. Vrcholem vyjadřování pak může být vlastní literární tvorba.

Sociální a personální kompetence

Kompetenci sociální a personální nabývá žák tím, že účinně spolupracuje ve skupině, v týmu, při práci na různých projektech; podílí se na utváření atmosféry ve třídě, svým chováním k druhým lidem přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů. Při rozborech uměleckých děl se učí rozpoznávat a hodnotit různé lidské charaktery a chování, má možnost uvažovat o vlastních postojích, srovnávat je s ostatními, hodnotit je.

Občanské kompetence

V diskusích, při řešení problémů, při rozborech uměleckých děl se učí respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich hodnot, vcítit se do situací druhých lidí – tedy nabyvá občanské kompetence. Žáci se seznamují s různými tradicemi a rozdílnou kulturou jiných zemí, učí se respektovat jejich odlišnosti. Jsou vedeni k zodpovědnému plnění zadaných úkolů, přebírají zodpovědnost za sebe sama, za skupinu, tým. Rozvíjí svou empatii a toleranci. Učí se dodržovat pravidla slušného chování (taktu, zdvořilosti).

Pracovní kompetence

Žák rozvíjí své pracovní kompetence při zpracování různých projektů a zhotovení jejich konečných produktů (např. literární časopisy, kulturní deníky apod.).

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Při výuce učitelé zařazují a používají metody a formy, které rozvíjejí nejrůznější žákovy kompetence. Z forem jde o výuku individualizovanou, projektovou, skupinovou, kooperativní a v neposlední řadě i hromadnou.

Učitel volí podle charakteru učiva zaměření hodiny metody informačně-receptivní, reproduktivní, heuristické nebo metodu problémového výkladu. Ze slovních metod jsou zvláště uplatňovány metody monologické (popis, vysvětlování, vyprávění), dialogické (rozhovor, diskuse, dramatizace). Z hlediska myšlenkových operací je využíván postup srovnávací, induktivní, deduktivní i analyticko-syntetický.

Při výuce pracujeme s učebnicí a dalším výukovým materiálem, zvláště pak s uměleckou a odbornou literaturou v knižní nebo elektronické podobě.

Žáci mohou společně pracovat na projektu, který by zmapoval literaturu vhodnou pro jejich věkovou skupinu nebo různé literární žánry, mohou zpracovat slovníček literárních pojmů, žánrů, mohou vytvářet literární mapy, kulturní deníky, vlastní sbírky, společné almanachy s vlastní tvorbou nebo pásma z děl renomovaných autorů.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Vyučující povede žáky k tomu, aby se naučili využívat věrohodné informace z Internetu, seznámí je s aktuálními adresami a bude je společně se žáky využívat. Veškerá písemná vyjádření mohou být zpracována na PC, rovněž i výstupní produkty (kulturní deníky, almanachy apod.) budou vypracovány s využitím ICT.

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Umělecká literatura, literární výukové programy, audionahrávky, videonahrávky, obrazové materiály, knihovna s odbornou literaturou.

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Při hodnocení výsledků žáka dosažených v tomto volitelném předmětu posuzuje vyučující, zejména do jaké míry se stal z žáka zkušený čtenář, jak rozumí (přiměřeně svým schopnostem a znalostem) strukturu a jednotlivým prostředkům uměleckého díla, jak dokáže vyjádřit, čím ho umělecké dílo oslovilo, obohatilo. Součástí hodnocení bude vytvoření vlastního kulturního deníku a další kritéria, která budou stanovena na začátku školního roku v součinnosti se žáky a budou uvedena v ročním plánu činnosti předmětové komise.

5.6. PSANÍ NA PC

Charakteristika předmětu

Základem práce v tomto volitelném předmětu je za použití výukových programů pod vedením pedagoga docílit efektivní využívání všech deseti prstů pro psaní textů na PC.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Obsahovou náplní předmětu je výuka psaní na PC všemi deseti prsty. Tyto dovednosti studenti velmi dobře využijí ve všech předmětech, kde budou moci použít textový editor i jiné kancelářské programy na PC .

Časové a prostorové vymezení

Předmět bude nabízen jako jednoletý pro žáky prim a sekund s hodinovou dotací 1 hodina týdně.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Cílem předmětu je naučit žáky využít PC jako psací stroj a zároveň naučit je efektivně psát všemi deseti prsty.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Studenti se učí sami si stanovovat postupné cíle na základě svých schopností. Získávají zkušenosti s hodnocením sebe sama, svých schopností a výsledků.

Kompetencí k řešení problémů

Studenti se naučí dodržovat stanovené postupy řešení

Komunikativní kompetence

Studenti se snaží srozumitelně a přesně vyjadřovat, samostatně formulovat své názory, zapojovat se do diskuse, zároveň naslouchat argumentům ostatních a vhodně na ně reagovat.

Sociální a personální kompetence

Studenti aktivně a efektivně pracují sami i ve skupině, dodržují pravidla pro práci, která sami aktivně pomáhají vytvářet

Občanské kompetence

Tyto kompetence předmět rozvíjí pouze okrajově

Pracovní kompetence

Studenti získávají návyk trpělivé a pečlivé práce, zodpovědnosti a samostatnosti

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Při práci s výukovými programy bude pedagog zařazovat především metody přispívající k lepší motivaci, např. soutěže, dále metody, které zvýší efektivitu práce, pozornost a pečlivost studentů při práci.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Rozvoj těchto schopností je základním cílem předmětu

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Budou využívány výukové programy pro psaní na PC, konkrétní produkty dosud nejsou stanoveny.

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Kriteria pro hodnocení výsledků studentů v předmětu, způsoby hodnocení dosažení stanovených cílů budou stanovena na začátku školního roku v součinnosti se studenty a stanou se součástí ročního plánu činnosti předmětové komise.

5.7. PRÁCE S KALKULÁTOREM A NA PC

Charakteristika předmětu

Základem práce v tomto volitelném předmětu jsou aktivní činnosti žáků, zaměřené na efektivní využívání kalkulačků a výpočetní techniky, a to nejen v matematice, ale také v dalších povinných předmětech. Žáci mají příležitost pracovat samostatně i ve skupinách.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Formou her a soutěží se žáci seznámí se základními funkcemi kalkulačků, využijí je k ověřování nejrůznějších zákonitostí a ke zpracování souborů dat. Seznámí se s dostupnými programy sloužícími k procvičování matematických dovedností na PC.

Časové a prostorové vymezení

Předmět je nabízen jako jednoletý pro žáky prim a sekund.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Cílem předmětu je ukázat žákům na jedné straně možnosti využití technických pomůcek při práci a na straně druhé nutnost kritického a tvůrčího přístupu k práci s nimi.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žáci se učí hledat souvislosti mezi získanými poznatky a údaji a kriticky je posuzovat. Získávají zkušenosti s hodnocením sebe sama i ostatních a také se učí přijímat hodnocení své práce ostatními. Učí se pracovat s chybou.

Kompetencí k řešení problémů

Žáci provádějí rozbor problémů, odhadování výsledků, volbu správného postupu řešení a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému. Kriticky posuzují nalezené způsoby řešení. Vyslovují hypotézy, ověřují je nebo vyvrací. Učí se klást otázky, formulovat je srozumitelně a věcně správně.

Komunikativní kompetence

Žáci se snaží vyjadřovat srozumitelně a přesně své myšlenky, zapojovat se do diskuse, věcně argumentovat, naslouchat argumentům druhých lidí a vhodně na ně reagovat.

Sociální a personální kompetence

Žáci spolupracují ve skupině, spoluvytvářejí pravidla práce ve skupině a řídí se jimi. Učí se rozdělit role a úkoly v rámci skupiny.

Občanské kompetence

Tyto kompetence rozvíjí předmět okrajově.

Pracovní kompetence

Žáci využívají matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech, jako jsou odhady a porovnávání. Získávají návyk trpělivé a pečlivé práce a plní své povinnosti.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Při práci učitelé zařazují metody přispívající k lepší motivaci, např. soutěže. Dále metody, které zvyšují efektivnost práce jako je např. skupinové vyučování, podporují tvořivou komunikaci mezi žáky během práce.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Rozvoj těchto schopností je jedním ze základních cílů předmětu.

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Návody k práci s kalkulátory, manuály využívaných softwarů.

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Kriteria pro hodnocení výsledků studentů v předmětu, způsoby hodnocení dosažení stanovených cílů budou stanovena na začátku školního roku v součinnosti se studenty a stanou se součástí ročního plánu činnosti předmětové komise.

5.8. SBOROVÝ ZPĚV

Charakteristika předmětu

Předmět sborový zpěv umožňuje studentům seznámit se s hudební kulturou ještě hlouběji než v předmětu Hudební výchova. Prohloubí se jejich přehled o dějinách hudby i o souvislostech s dalšími druhy umění, mohou ještě více rozvíjet hudební citění a tvořivost při rozličných činnostech se zpěvem souvisejících. Tento předmět umožní žákům nejen racionální, ale i emocionální a umělecké poznávání světa. Dochází k rozvoji citění a tvořivosti studenta k hudebním dílům a jeho prostřednictvím i k okolnímu světu. Předmět „Sborový zpěv“ seznámí studenty s hudbou národní, evropskou i světovou, přiblíží a umožní více pochopit osobnosti české i světové hudby a jejich přínos k utváření hudebních dějin. Žák je veden k aktivnímu vnímání hudby především prostřednictvím vokálních, ale rovněž instrumentálních a pohybových činností. Hudebnímu dílu porozumí hlouběji a pozná v praxi, jak může umělecké dílo figurovat jako prostředek komunikace mezi lidmi na celém světě bez rozdílu rasy, řeči, náboženství a jiných odlišujících prvků. S výše uvedenými činnostmi studenti pracují v rovině recepce, produkce a reflexe a při vzájemném propojení dochází k celkovému formování osobnosti žáka. Tvořivé činnosti rozvíjí i nonverbální vyjadřování, např. prostřednictvím tónu, zvuku, gesta, pohybu atd. Studenti jsou

inspirování hudebními a estetickými činnostmi (projekty, koncerty, představení) k individuálnímu rozvoji osobnosti a k nalezení vlastního zaměření k hudebnímu umění.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

V etapě základního vzdělávání patří sborový zpěv spolu s hudební a výtvarnou výchovou do vzdělávací oblasti Umění a kultura. Na 1. stupni se žáci prostřednictvím různých činností seznámí s výrazovými prostředky hudebního umění a těmito prostředky umí vyjádřit své hudební citění. Poznávají vybraná umělecká díla a interpretují jednoduché písně.

Hudební výchova na 2. stupni navazuje na předpokládanou dosaženou úroveň 1. stupně a tato úroveň se postupně zvyšuje a prohlubuje. Studenti poznávají historickou a společenskou návaznost v různých druzích umění a kultury. Inspirací se stávají díla literární a dramatická (film, divadlo, muzikál). Studenti se seznamují s dalšími hudebními díly a terminologií. Sborový zpěv může na 2. stupni škol úspěšně navázat na stejný předmět, který žáci navštěvovali již na 1. stupni základní školy. Tito žáci již dobře pracují s hlasem, znají základní hygienická pravidla, která je třeba při práci s hlasem dodržovat, mají zkušenost s prací v kolektivu vrstevníků, uvědomují si zodpovědnost jednotlivce vůči ostatním. Mají v sobě také zaznamenány prožitky, které jim tato činnost přináší, umějí se s obdivem i s pochopením k případným nezdarům podívat na práci svých vrstevníků z jiných sborů, dokáží ocenit ty lepší a poučit se z chyb ostatních a spolu se svým sbormistrem hledat cesty, jak se takových chyb vyvarovat.

Žáci, kteří se sborovému zpěvu začnou věnovat až na 2. stupni základních škol, budou-li se k této činnosti hodit, si všechny výše uvedené zkušenosti osvojí jen se zpožděním. Lze počítat s jejich jistou mentální vyspělostí oproti mladším zpěvákům, a vzhledem k dospívání i s jinou prožitkovou škálou, která jim umožní nastudovat a procítit díla hudebně náročnější kladoucí vyšší požadavky na zpěváky, a to po všech stránkách.

Praktické hudební činnosti, které mohou sborový zpěv doprovázet, se vzájemně ovlivňují a jsou propojeny, rozvíjejí celkovou osobnost žáka, především hudební schopnosti a individuální dovednosti, které může žák dále rozvíjet dle vlastního zájmu a zaměření.

Sborový zpěv má stejně tak jako Hudební výchova společenskovední charakter. Umožňuje žákům poznávat svět nejen racionálně, ale i kulturními a uměleckými prostředky. Dle RVP je Hudební výchova jako celek začleněna do vzdělávací oblasti Umění a kultura.

V předmětu sborový zpěv stejně jako v předmětu Hudební výchova lze hovořit zejména o duševním propojení se složkou sociální a psychickou. Témata jsou spjata s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova.

- ⇒ Kreativita doprovod pěveckého projevu na nástroje, hra na tělo;
 - ⇒ Komunikace práce v kolektivu, koordinace vlastního hudebního projevu s činnostmi ostatních, dodržování a respektování hlasové hygieny;
 - ⇒ Psychohygiena hudba jako terapie pro obě strany
 - ⇒ Sebepojetí vyjádření pocitu výrazem obličeje, gesty a dalšími pohyby
- Oblast Člověk a svět práce není v předmětu sborový zpěv příliš zastoupena.

Obsahové, časové, prostorové a organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu sborový zpěv zahrnuje zejména vokální činnosti, vedlejší složkou tohoto předmětu jsou instrumentální a pohybové činnosti.

Za vhodnou časovou dotaci lze považovat 2 vyučovací hodiny týdně. Zpravidla je ve škole využíváno odpoledne, kdy v rozvrhu tříd není plánováno odpolední vyučování. Pokud by mělo jít o páteční odpoledne, lze narazit na to, že rodiče – vzhledem k tomu, že žáci se nemusejí připravovat na vyučování následující den – využívají toto odpoledne na společné nákupy s dětmi či již zahajují rodinný víkendový program. Proto je vhodnější využít jiné odpoledne v pracovním týdnu.

Pro výuku sborového zpěvu ve škole lze využít specializovanou učebnu s vybavením: pianino, sada hudebních nástrojů (Orffův instrumentář), flétny, kytara, keyboardy, video a CD přehrávač, CD disky, videokazety, sady zpěvníků, sborníků a studijních materiálů.

Kromě pravidelných zkoušek lze společně navštěvovat hudební festivaly a jiné akce, kde vystupují nejenom žákovské, ale i dospělé pěvecké soubory. Z těchto náslechnů lze vytěžit mnoho cenných zkušeností pro další práci.

Pokud bude ve škole pracovat instrumentální soubor – žákovský orchestr, přímo se nabízí spolupráce obou těles včetně částečného sjednocení repertoáru.

Jako přínosné lze považovat rovněž navázání spolupráce s jinými žákovskými či dospělými hudebními tělesy ve městě či v regionu.

Mezipředmětové přesahy

Sborový zpěv zasahuje do několika předmětů a témat, jejichž náplň prohlubuje a doplňuje, zejména:

- ⇒ Literatura zhudebnění a dramatizace literárních děl, národní folklór – básně, písně, ukolébavky;
- ⇒ Výtvarná výchova spojení výtvarného umění a hudby;
- ⇒ Dějepis historické propojení událostí v souvislosti s hudební kulturou;
- ⇒ Fyzika zvuk, akustika - tvoření tónu;
- ⇒ Tělesná výchova pohyb – tanec, příp. pantomima;
- ⇒ Biologie hlasové ústrojí, mutace, hlasová hygiena;
- ⇒ Občanská výchova pravidla kulturního a slušného chování (vystoupení, koncerty, soustředění), oblékání, etiketa;
- ⇒ Zeměpis regionální i světoví hudební skladatelé.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Cílem předmětu Sborový zpěv je seznámit studenty s kulturou a uměním jako nezastupitelnou součástí života a ukázat jim, jak porozumět hudbě jako výrazovému prostředku. Žáci se prakticky seznámí s prací s hlasem, prohloubí intonační schopnosti, procvičí rytmus, učí se číst z partitury, učí se poslouchat ostatní hlasy v případě nácivku vícehlasých skladeb, s citem postupují podle dynamických znamének, doprovázejí zpěv hrou na tělo či na hudební nástroje, vyjadřují se pohybově, je-li to vhodné. Žáci budou moci rozvíjet své vnímání a dovednosti na základě subjektivního citění a prožívání hudby. Výuka sborového zpěvu je směřována tak, aby po skončení docházky:

- ⇒ uplatňovali získané pěvecké a hudební dovednosti v běžném životě,
- ⇒ využívali individuální schopnosti při hudebních aktivitách,
- ⇒ reprodukovali krátké hudební motivy a prováděli jednoduchou hudební improvizaci.,
- ⇒ orientovali se v proudu hudby,
- ⇒ zařadili na základě vědomostí hudbu do stylového období,
- ⇒ zazpívali jednoduchou melodii tzv. z listu,
- ⇒ dokázali vytvořit a připojit k prvnímu druhý hlas,

Příspěvek předmětu k rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Seznámí se s tvůrčími činnostmi a kulturními jevy a s jejich propojením v praktickém životě.

Kompetence k řešení problémů

Samostatně pracuje v praktických činnostech, dovede základním způsobem analyzovat hudební díla a snaží se jim porozumět, zhodnotit je a zaujmout postoj k jiným názorům.

Kompetence komunikativní

Naslouchá hudbě, dokáže vyjádřit pocity, rozumí textům a notovým záznamům, diskutuje o problémech vzniklých při práci ve skupině.

Kompetence sociální a personální

Naučí se zásadám slušného chování ve společnosti – účastí na vystoupeních vlastního sboru i jiných, spolupracuje s druhými a respektuje je při tvoření společných úkolů.

Kompetence občanské

Chrání a ocení kulturní tradice, respektuje hodnoty druhých.

Kompetence pracovní

Při práci ve skupině spolupracuje a respektuje kulturní a společenské hodnoty hudebních děl.

Podíl předmětu při naplňování celoškolních projektů, projektových dnů, škol v přírodě, sportovních kurzů atd.

V rámci předmětu „Sborový zpěv“ mohou žáci přispět doprovodnými vystoupeními na celoškolních akcích, reprezentovat školu ve spolupráci se Základní uměleckou školou a s dalšími hudebními tělesy v regionu i mimo něj.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

V předmětu „Sborový zpěv“ jsou uplatňovány praktické úkoly (vyhodnocení notového zápisu, čtení z not, jednoduché doprovody apod.), skupinová práce (koordinace jednotlivých hlasů a příp. nástrojů). Diskuse ve skupinách (např. v jednotlivých hlasech) jsou součástí práce ve sboru při srovnávání, posuzování a vyjadřování názoru na kvalitu práce jednotlivých skupin tvořících pěvecké těleso.

Všechny kulturní akce, kterých se členové sboru zúčastní buď jako návštěvníci, či jako účinkující, tvoří součást výuky a jejich vzdělávání a komplexně přispívají k utváření osobnosti studenta.

Učitel zadává úkoly, které vedou k rozvíjení hudebního cítění a tvořivosti a motivuje žáky k hodnocení, srovnávání a interpretaci hudebních děl v rámci individuálních možností. Počátečním rozborem díla a používáním případných hudebních dokumentů, videí a videoklipů pomáhá žákům lépe se vcítit do vybraných skladeb a pokusit se je co nejkvalitněji interpretovat.

Příspěvek předmětu pro naplnění povinných průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova

Kreativita – četba partitury, jednoduchý rytmický a nástrojový doprovod;

sebezpoznání a sebepojetí – vyjádření pocitu výrazem obličeje, gesty, pohybem těla, spojení zpěvu s hrou na nástroj a pohybem; psychohygiena

hudba jako terapie, pravidla chování ve společnosti a na kulturních akcích; komunikace – podnětění žáka k aktivnímu poslechu skladeb, ke snaze jim porozumět, udělat si na ně názor a ten potom dokázat prezentovat ostatním, hlasová hygiena, správná deklamace textu.

Výchova demokratického člověka

Občanská společnost a škola – organizace hudebních besídek a koncertů, schopnost prosadit názor a dokázat věcně argumentovat.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět – dědictví české kultury, poznání evropské a světové kultury – prolínání, poznání a pochopení života a díla významných hudebních skladatelů;

Jsme Evropané – uvědomí si tradice, folklór a kulturní hodnoty naší země, seznámí se s tradicemi jiných zemí a respektuje je;

Multikulturní výchova

Lidské vztahy – umění vžít se do role druhého člověka, akceptovat jeho názory a postoje; znát základní pravidla chování při návštěvě společenských akcí

Kulturní diferenciacce a etnický původ – respektovat etnické menšiny, které tvoří běžnou součást dnešní kultury, seznámit se s etnickými hudebními tělesy a rozpoznat jejich hudebně vyjadřovací prostředky.

Mediaální výchova

Vnímání médií – využít potenciál médií jako zdroj informací, seznámit se s hudebním děním v místě bydliště a efektivně je využívat k sebevzdělávání i relaxaci ve volném čase; vnímání autora mediálních sdělení – schopnost poznat hudební výrazové prostředky jednotlivých hudebních období

Stavba a tvorba mediálních sdělení – připraví si informaci ke skladbě, kterou sbor studuje – využije novinové články, Internet, hudební nahrávku, atd.

Člověk a svět práce

Ovládání drobných hudebních nástrojů i náročnější zvukové techniky, určené k doprovázení zpěvu. Uspořádání besídky, koncertu.

Environmentální výchova

Propojení přírody a hudby v nejznámějších dílech české a světové hudby.

Hudba kolem nás – vnímání hluků x zvuků, příp. využití zvuků pomocí nahrávky v přírodě a její začlenění do hudební produkce.

Příspěvek předmětu k naplnění MP „ochrana člověka za mimořádných událostí“

Také v předmětu „Sborový zpěv“ lze žákům připomenout varovné signály pro případ mimořádných událostí, naučit se je rozpoznávat a užívat je.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Předmět „Sborový zpěv“ rozvíjí schopnosti studentů využívat ICT při vyhledání informací, např. o hudebních skladatelích a obdobích, okolnostech vzniku hudebního díla apod.

Používané učebnice a další studijní materiály

Pro zpěváky bude sbormistr vybírat skladby dostupné ve sbornících, zpěvnících, či jednotlivě dostupné v antikvariátech, získané od kolegů, na Internetu apod.

Doc. PhDr. Jarmila Vrchatová-Pátová, Csc.: Pěvecká příprava učitelů hudební výchovy

Sborový zpěv

Jaroslav Kofroň: Učebnice intonace a rytmu

František Lýsek: Vokální intonace a rytmus

Metod Doležil: Intonace a elementární rytmus

Čestmír Stašek: ABC začínajícího sbormistra

Jiří Matějček: Kapitoly ze sbormistrovské praxe

PaedDr. Jiří Kolář, PhDr. Josef Rob, Ivana Štíbrová: Sborový zpěv a řízení sboru

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Kriteria pro hodnocení výsledků studentů v předmětu, způsoby hodnocení dosažení stanovených cílů budou stanovena na začátku školního roku v součinnosti se studenty a stanou se součástí ročního plánu činnosti předmětové komise.

5.9. ŠKOLNÍ ČASOPIS

Charakteristika předmětu

Volitelný předmět školní časopis prolíná s průřezovým tématem mediální výchova. Nabízí základní poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Vzhledem k tomu, že média se stávají důležitým socializačním faktorem, že mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec, je důležité, aby si žáci uvědomili fakt, že mediální sdělení jsou vytvářena s různými záměry (i manipulativními).

Tento předmět má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti na základě tvorby vlastního časopisu. Náplní volitelného předmětu budou nejen praktické dovednosti, ale i uvědomění si toho, jakým způsobem může žák ovlivňovat postoje čtenářů.

Volitelný předmět svým obsahem navazuje na slohové učivo povinného předmětu Český jazyk a literatura na 2. stupni základní školy, v oblasti postojů doplňuje informace žáků získané v předmětu základy společenských věd. Zkušenosti získané v tomto volitelném předmětu se mohou stát východiskem pro realizaci větších projektů ve všech předmětech, stanou se univerzálními dovednostmi.

V primě a sekundě se výuka bude zaměřovat především na obsahovou stránku, tj. žáci se naučí zvládat jednotlivé rubriky a jejich náplň, naučí se poznávat charakter jednotlivých publicistických útvarů a jejich typických prostředků, budou vytvářet poutavé titulky, budou se učit řadit texty podle důležitosti a zajímavosti apod. V tercii a kvartě k této obsahové části přibude i grafické zpracování a vlastní realizace tisku včetně jazykové korektury. Tomu bude odpovídat i časová dotace: v primě a sekundě po jedné hodině týdně, v tercii a kvartě po dvou hodinách.

Výukové prostory: učebna s dostatečným počtem počítačů, s přístupem k všeobecné odborné i jazykové odborné literatuře.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Cílem tohoto předmětu je vychovat z žáka nejen zkušeného uživatele médií – posluchače nebo diváka, který je schopen správně vyhodnotit mediální sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost), ale také alespoň přiměřeně svému věku a schopnostem i zkušeného aktivního mediálního tvůrce.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Mediální výchova obecně rozvíjí schopnost hlubšího poznání mediálních sdělení, schopnost analytického rozboru, kritického přístupu k obsahu sdělení i kritického odstupu od nich. Vlastní práce na školním časopisu vede žáka k plánování zadaných úkolů, k sebehodnocení po stránce obsahové i jazykové v oblasti písemných projevů, k hodnocení druhých.

Kompetence k řešení problémů

Práce na školním časopise je především prací tvůrčí, což představuje řešení celé řady problémů a úkolů, které se žáci naučí postupně společnými silami zvládat.

Komunikativní kompetence

Práce na tvorbě školního časopisu prohlubuje jazykové schopnosti a dovednosti žáků získané v předmětu Český jazyk a literatura. Týká se to zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků, osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace.

Sociální a personální kompetence

Kompetenci sociální a personální nabývá žák tím, že účinně spolupracuje ve skupině, v týmu, při práci na různých projektech, učí se přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu. Při zpracování různých textů se učí hodnotit charaktery a jednání druhých lidí, zaujímá různé postoje k nejrozmanitějším skutečnostem, rozvíjí svou citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména menšinám) i jednotlivci, uvědomuje si možnost, ale i závažnost možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace.

Občanské kompetence

V diskusích, při řešení problémů, při rozborech uměleckých děl se učí respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich hodnot, vcítit se do situací druhých lidí – tedy nabývá občanské kompetence. Žáci se seznamují s různými tradicemi a rozdílnou kulturou jiných zemí, učí se respektovat jejich odlišnosti. Jsou vedeni k zodpovědnému plnění zadaných úkolů, přebírají zodpovědnost za sebe sama, za skupinu, tým. Rozvíjí svou empatii a toleranci. Učí se dodržovat pravidla slušného chování (taktu, zdvořilosti).

Pracovní kompetence

Žák rozvíjí své pracovní kompetence při zpracování každého čísla školního časopisu, zvláště výstupního produktu.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Při výuce učitelé zařazují a používají metody a formy, které rozvíjejí nejrůznější žákovy kompetence. Z forem jde o výuku individualizovanou, projektovou, skupinovou, kooperativní a ojedinele i hromadnou.

Učitel volí podle charakteru práce i příslušnou metodu. Vzhledem k tvůrčímu charakteru tohoto volitelného předmětu se bude jednat v převážné míře o samostatný přístup žáků ohledně nápadů, vlastní tvorby apod. Vyučující bude spíše jen korigovat, usměrňovat nebo dodávat nápady a inspiraci prostřednictvím vhodných příkladů. Z hlediska myšlenkových operací je využíván postup srovnávací, induktivní, deduktivní i analyticko-syntetický.

Při výuce pracujeme s autentickými materiály – různými periodiky v tištěné i elektronické podobě.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Vyučující povede žáky k tomu, aby se naučili využívat tištěné i digitální dokumenty jako zdroje informací. Veškerá písemná vyjádření budou zpracována na PC, rovněž i výstupní produkty budou vypracovány pomocí PC a jeho programů, které jsou využívány pro tisk.

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Dostupné deníky, týdeníky a časopisy pro inspiraci pro vlastní tvůrčí práci, odbornou literaturu ohledně publicistických žánrů, slovníky, gramatiky a Pravidla českého pravopisu pro jazykovou korekturu, odbornou literaturu pro mediální výchovu.

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Ke kontrole výsledků a hodnocení v tomto volitelném předmětu bude vyučující využívat mechanismy a způsoby hodnocení relevantních kompetencí, které si žák během vyučování osvojil, zhodnotí, do jaké míry se stal z žáka zkušený uživatel médií i jejich aktivní tvůrce. Další kritéria a způsoby hodnocení budou stanovena na začátku školního roku v součinnosti se žáky a stanou se součástí ročního plánu činnosti předmětové komise.

5.10. POKUSY Z FYZIKY ŘÍZENÉ POČÍTAČEM

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Pokusy z fyziky řízené počítačem poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění fyzikálním jevům a jejich zákonitostem prostřednictvím laboratorních prací založených na využití Školního experimentálního systému ISES

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Svým obsahem navazuje předmět na povinný vyučovací předmět Fyzika ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Dále tento předmět využívá dovedností žáků při práci s počítačem získaných ve vyučovacím předmětu Informatika a výpočetní technika. Vzdělávacím obsahem je zpracování vybraných laboratorních prací, měření s využitím školního experimentálního systému ISES, zpracování naměřených dat a interpretace výsledků měření. Témata laboratorních cvičení volně navazují na témata předmětu Fyzika.

Časové a prostorové vymezení

Pokusy z fyziky řízené počítačem jsou realizovány v třetím a čtvrtém ročníku nižšího gymnázia dvěma hodinami jednou za dva týdny. Časově bude praktikum probíhat pro oba ročníky současně s volbou vhodných úloh v návaznosti na učivo, s kterým se žáci již seznámili ve fyzice.

Prostory pro výuku: laboratoř vybavená počítači, školním experimentálním systémem ISES a sbírkou pomůcek pro pokusy z fyziky

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Fyzikální pokusy řízené počítačem vedou žáky k pochopení fyzikálních jevů a jejich souvislostí s využitím experimentálních metod, které používají ke zpracování výsledků experimentu systém ISES

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí.

Komunikativní kompetence

Studenti v tomto předmětu prohlubují vyjadřováním svých myšlenek a poznatků při provádění experimentů ve skupině a při zpracování výsledků experimentů.

Sociální a personální kompetence

Kompetence jsou rozvíjeny především při skupinové práci na experimentu.

Občanské kompetence

Studenti rozvíjejí tím, že se učí respektovat řád odborné učebny a bezpečnostní předpisy.

Pracovní kompetence

Kompetence jsou rozvíjeny použitím přístrojů a vybavení fyzikální laboratoře.

Kompetence k řešení problémů

Kompetence rozvíjí předmět tím, že vede studenty k potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých fyzikálních procesů, hledat na ně odpovědi a k posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných fyzikálních dat pro potvrzení nebo vyvrácení hypotéz či závěrů.

Kompetence k učení

Kompetence rozvíjí předmět tím, že vede žáky k chápání fyzikálních zákonitostí a hledání souvislostí.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Vyučující zařazuje experimenty navazující na učivo, s kterým se žáci seznámili ve fyzice, které vedou k pochopení učiva a k ověření teoretických závěrů v praxi. Při pokusech využívá skupinové práce žáků. Při zpracování protokolů z laboratorních prací vede žáky k popisu experimentu, vysvětlení v souvislosti s fyzikální podstatou experimentu a k vytvoření obecného závěru.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Pokusy z fyziky jsou zaměřeny na experimenty, které jsou řízeny počítačovým programem ISES. Při pokusech žáci aktivně používají počítač. Učitel vede žáky ke zpracování protokolu počítačem v textovém editoru, tabulkové části s výpočty v tabulkovém editoru.

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Lustig, Lustigová: Fyzikální experimenty se systémem ISES

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Ke kontrole výsledků vyučování používá vyučující protokoly z laboratorních prací, hodnotí se jejich správnost, úplnost a grafická úroveň zpracování s ohledem na věk studentů. Studenti jsou hodnoceni také za vysvětlení fyzikální podstaty experimentu.

5.11. TVORBA WEBOVÝCH STRÁNEK

Charakteristika předmětu

Volitelný předmět Tvorba webových stránek je připraven pro studenty se zájmem o ICT. Je určen pro žáky od primy do kvarty.

V předmětu budou studenti řešit praktické úkoly při správě a údržbě www stránek školy, při těchto činnostech si osvojí nezbytné znalosti a schopnosti, které jsou nezbytné pro týmovou práci směřující k tvorbě konkrétního produktu.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Náplní předmětu je pochopení principů tvorby webových stránek, základní seznámení s jazykem HTML a získání správných návyků při jednoduchém programování. Má za úkol rozvíjet nejen schopnosti a techniky programování, ale i práci s textem, základní grafické zásady a práci s fotografií, obrázky a grafickými prvky.

Klíčovými tématy jsou

- ⇒ jazyk HTML
- ⇒ digitální technika
- ⇒ počítačová grafika

Časové a prostorové vymezení

Předmět je určen pro studenty celého nižšího gymnázia. Do rozvrhu je zařazován jako jednododinovka, vyučován je v učebně výpočetní techniky.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu:

Cílem předmětu je seznámit žáky s tvorbou jednoduché pasivní webové stránky a s činnostmi, které s tvorbou a provozem www stránek souvisejí. Studenti se budou podílet na správě www stránek školy, připraví si vlastní osobní www stránku a budou se podílet na tvorbě stránek své třídy.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žáci se používáním pevné syntaxe programovacího jazyka učí pečlivosti, důslednosti a trpělivosti při práci. Získávají zkušenosti hodnocením práce ostatních a současně přijímáním kritiky ostatními. Odhadují vliv své práce na cílovou skupinu a posuzují vliv konkrétních stránek na sebe samého.

Kompetence k řešení problémů

Žáci hledají správnou strategii k řešení konkrétního problému. Hledají varianty grafického znázornění i délky, formy a obsahu textu a volí optimální řešení problému. Předmět podporuje a rozvíjí vlastní tvořivost a fantazii žáka.

Komunikativní kompetence

Formou webových stránek zprostředkovávají žáci informace a myšlenky, které je třeba přesně, stručně a výstižně formulovat, a musí zvolit též formu odpovídající obsahu.

Sociální a personální kompetence

Předmět podporuje týmovou práci žáků, efektivní rozdělení rolí při práci na společném díle a vzájemnou pomoc při řešení komplikovanějších úloh.

Občanské kompetence

Žáci se seznámí se silou a možnostmi i úskalími Internetu v současném světě.

Pracovní kompetence

Žáci získají zkušenosti s činností, která je skutečnou prací a která v současném světě přináší obživu velkému množství lidí.

Projekty uskutečňované v rámci projektu

Tvorba vlastní osobní webové stránky.

Tvorba společné stránky třídy.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Typickými metodami pro tento předmět je projektová a problémová výuka, kooperativní učení a diskuse. Žáci často pracují společně na řešení problému, jsou nuceni spolu o práci diskutovat a dělit si úlohy ve skupině. Zapojením studentů různého věku do skupiny jsou vytvořeny velmi dobré předpoklady pro kooperativní učení.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Tento předmět je zaměřen především na aplikaci ICT při komunikaci a prezentaci pomocí tohoto typu media.

Používané učebnice

Zatím nejsou určeny

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Způsoby hodnocení a kritéria pro hodnocení výsledků žáků v předmětu budou stanoveny na začátku školního roku v součinnosti se žáky a stanou se součástí ročního plánu činnosti předmětové komise.

Pro hodnocení výsledků budou využity produkty žákovské práce a vlastní hodnocení skupiny i samotných studentů.

5.12. VÝTVARNÉ PRAKTIKUM

Charakteristika předmětu

Předmět Výtvarné praktikum umožňuje studentům praktickou realizaci v oblasti vizuálně obrazných vyjádření. Vytváří prostor pro sebevyjádření studentů prostřednictvím výtvarných činností a zároveň umožňují prezentaci vlastní tvorby.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Výtvarné praktikum navazuje na vzdělávací obsah oboru Výtvarná výchova na 1. stupni. Rozvíjí schopnosti studentů z povinných hodin estetické výchovy. Úzce souvisí s dalšími esteticko-výchovnými předměty, hudební a dramatickou výchovou. Obsah Výtvarného praktika vychází především ze zájmu studentů ať již o klasické postupy, uplatňované ve výtvarném a užitém umění (malba, kresba, modelování) nebo i o aktuální umělecké postupy (body-art, instalace, konceptuální umění). Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Časové a prostorové vymezení

Jeho hodinová dotace činí jednu hodinu týdně. Výuka probíhá formou dvouhodinových bloků v odborné učebně nebo v plenéru.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Cílem předmětu je vedení studentů k možnostem osobní seberealizace v individuálních tvůrčích výtvarných činnostech i bez zátěže dosažení definitivního výsledku – finálního díla a vedení k možnostem kolektivní, skupinové realizace výtvarného, předem plánovaného úkolu, směřujícího ke společnému dílu – produktu.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Student samostatně vyhledává, hodnotí, třídí a vybírá informace jako podklady pro vlastní tvorbu a jako inspirační zdroje.

Komunikativní kompetence

Student formuluje výstižně a srozumitelně svůj názor, přičemž klade důraz na vlastní originální interpretaci.

Obhajuje svůj způsob vidění a přispívá k vytvoření sdělné a dělné atmosféry.

Respektuje a toleruje názory a osobní citění spolužáků ve vztahu k vizuálně výtvarným vyjádřením.

Sociální a personální kompetence

Student se podílí na vytváření pravidel práce v týmu.

Uvědomuje si výhody spolupráce a využívá je v zájmu co nejvyšší kvality společného díla.

Občanské kompetence

Kompetence je rozvíjena pouze okrajově.

Pracovní kompetence

Student se učí používat vhodné nástroje pro svou tvorbu a rozvíjí zručnost zacházení s nimi. Samostatně si volí pracovní postupy ve vztahu ke svému osobitému zaměření (talentu, výtvarnému typu, schopnostem)

Kompetence k řešení problémů

Kompetence je rozvíjena pouze okrajově.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Učitel klade při volbě strategií, metod a forem práce důraz na prohlubování pozitivního postoje studentů nejen ke klasické umělecké tvorbě, ale i na hledání cest a zaujímání postojů k dílům současným. Učitel nabízí žákům co nejširší škálu možností výtvarné seberealizace. Poskytuje jim možnost individuálního výběru výtvarných postupů, prostředků a materiálů, který vede k realizaci osobitého individuálního vyjádření či skupinového díla – produktu. Používá především praktické metody – laborování a praktické činnosti, metody sběrné, názorně demonstrační, brainstormingové. Využívá forem dialogu, skupinové i individuální práce a práce ve dvojicích.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Učitel vede studenty k vyhledávání materiálů potřebných pro výtvarnou práci. Využívá spolu se studenty ICT pro potřeby archivace.

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Učebnice pro Výtvarné praktikum vzhledem k charakteru předmětu nejsou stanoveny.

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Kritéria pro hodnocení výsledků studentů v předmětu, způsoby hodnocení dosažení stanovených cílů budou stanovena na začátku školního roku v součinnosti se studenty a stanou se součástí ročního plánu činností předmětové komise.

5.13. ŽIVÁ ANGLIČTINA

Charakteristika předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávacího oboru cizí jazyk. Cizím jazykem je angličtina. Angličtina, stejně jako jiné cizí jazyky, přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Živá angličtina navazuje na předpokládanou dosaženou úroveň 1. stupně základní školy. Touto vstupní úrovní je úroveň A 1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. To znamená, že žák/žákyně rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a tyto výrazy a fráze používá. Představí sebe a ostatní, klade jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, věcech, které vlastní, a na podobné otázky odpovídá.

Obsahovou náplní živé angličtiny je nácvik řečových dovedností. K jejich rozvíjení je využívána slovní zásoba základních tematických okruhů a komunikačních situací, které odpovídají vyspělosti žáků, jejich zájmu, nadání a potřebám. Obsah a náplň vyučovacích hodin budou zaměřeny dle zájmu a schopností žáků a zaměření vyučujícího. Podle toho budou mít následující aktivity zastoupení ve výuce.

Možnosti náplně vyučovacích hodin:

- ⇒ příprava rozhovorů, scének a postupně krátkého divadelního představení,
- ⇒ práce s anglickým časopisem a textem,
- ⇒ písně a jejich překlad, rytmické popěvky,
- ⇒ dopisování se zahraničními partnery,
- ⇒ práce na jednoduchých projektech, např.: moje rodina, náš dům, naše škola a třída, moje město apod.

Časové a prostorové vymezení

Vyučovací předmět má časovou dotaci jednu hodinu týdně v primě a sekundě. Výuka probíhá ve skupině studentů z primy a sekundy, kteří si předmět volili z nabídky volitelných předmětů. Ve skupině se sejdou žáci s rozdílnou jazykovou úrovní. Výuka je vedena aprobovanými pedagogy. Doplněním výuky mohou být zahraniční jazykové pobyty, poznávací zájezdy a výměnné pobyty (dle aktuálních možností).

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Hlavním cílem předmětu je, aby žáci v co největší míře rozvíjeli klíčové kompetence, přičemž hlavní důraz je kladen na rozvoj kompetence komunikativní. Dalším cílem angličtiny je vytvořit u žáků povědomí o národních a kulturních odlišnostech, díky čemuž se žáci stanou tolerantními k jiným kulturám a národům. Vzhledem k tomu, že se ve stejné skupině sejdou žáci z různých ročníků, tedy různých jazykových úrovní, důležitým cílem je, aby žáci rozvíjeli svou schopnost spolupracovat a byli schopni předávat a zprostředkovávat své zkušenosti mladším a méně jazykově vyspělým spolužákům.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetenci k učení:

Žáci si v živé angličtině rozvíjejí slovní zásobu a jazykové struktury, přičemž jsou vedeni k hledání souvislostí mezi jinými cizími jazyky a jazykem mateřským. Žáci efektivně získávají poznatky z nejrůznějších zdrojů (Internet, knihy, časopisy apod.) při vlastní výuce a při domácí přípravě, učí se ve vztazích a pracují na projektech. Žáci uvědoměle plánují svou práci, hodnotí samy sebe i práci ostatních a využívají práce s chybou.

Kompetenci k řešení problémů:

Žáci dostávají prostor k samostatnému řešení jazykových problémů. Ve výuce jsou simulovány modelové situace, se kterými se studenti mohou setkat v praktickém životě (psaní dopisů na různá témata, rozhovory na různé praktické náměty, porozumění odpovědi, atd.). Vyjádří souhlas a nesouhlas s názorem druhých, uplatňují intuici, fantazii, improvizaci a kreativitu při řešení problémů.

Komunikativní kompetence:

Vzdělávacím cílem živé angličtiny je naučit žáky prakticky používat jazyk v každodenních situacích, umět si poradit s problémem. Důraz je tedy kladen na komunikativní kompetence žáků. Žáci se učí formulovat a vyjádřit myšlenku, sdělit ji tak, aby partner rozuměl. Učí se argumentovat, obhájit si stanovisko, stručně informovat o určité záležitosti, vystupovat sebevědomě a vhodně reagovat v různých situacích. Žáci jsou vedeni k tomu, aby se byli schopni porozumět s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech. Žáci rovněž porozumí čtenému textu, který je obsahem slov na jejich jazykové úrovni, jsou schopni ho svými slovy jednoduše interpretovat.

Sociální a personální kompetence:

Párovým a skupinovým řešením úkolů v hodinách žáci rozvíjejí své schopnosti spolupracovat. Žáci se učí respektovat jiný názor, prezentovat a obhájit vlastní myšlenky, učí se sebehodnocení a hodnocení druhých i práce skupiny.

Občanské kompetence

Žáci se seznamují s různými tradicemi a odlišnou kulturou jiných zemí, učí se respektovat jejich odlišnosti. Jsou vedeni k zodpovědnému plnění zadaných úkolů, přebírají zodpovědnost za sebe sama, za skupinu, tým. Rozvíjí svou empatii a toleranci. Učí se dodržovat pravidla slušného chování (taktu, zdvořilosti).

Pracovní kompetence:

Žáci vyrábějí pro výuku pomůcky (hry, rekvizity, plakáty...).

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Při výuce učitelé zařazují a používají metody a formy, které rozvíjejí čtyři základní jazykové dovednosti (poslech, mluvení, čtení, psaní). Používání určitých metod a forem při výuce cizích jazyků směřuje zvláště k rozvíjení a prohlubování komunikačních kompetencí. Hlavní jsou tedy metody komunikační a audio-linguální, kde učitel vede žáky ke komunikaci, tedy k porozumění a následné reakci.

Zde se obvykle používá forem monologu, řízeného dialogu (žák – učitel, žák – žák), práce ve dvojicích i ve skupinách (brainstorming, metoda vzájemné pomoci a kontroly). Dále metoda objevování, hraní rolí a simulační hry, samostudium a domácí úkoly, monologická promluva studenta, dramatizace, poslechová cvičení, říkanky, rozpočítadla, básničky, písničky, jazykolamy, čtení textu s porozuměním, křížovky, cizojazyčné filmy apod.

Okrajově se objevuje i metoda Total Physical Response, při které se žák učí jazyku prostřednictvím učitelových pokynů doprovázených jejich demonstrací, jak ze strany učitele, tak i jeho samotného.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Důraz je kladen na práci s on-line cvičeními pro rozšiřování slovní zásoby, práci s Internetem – vyhledávání potřebných informací, formou práce ve škole a domácích úkolů, na prezentaci různých žakovských prací, časopisy, encyklopedie, televizní pořady.

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Aktuální sady učebnic, pracovních sešitů, audionahrávky, videokazety, slovníky, mapy,...

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Způsoby hodnocení a kritéria pro hodnocení výsledků žáků v předmětu budou stanoveny na začátku školního roku v součinnosti se žáky a stanou se součástí ročního plánu činnosti předmětové komise.

5.14. MATEMATIKA NA PC

Charakteristika předmětu

Základem práce v tomto volitelném předmětu jsou aktivní činnosti žáků, zaměřené na efektivní využívání výpočetní techniky a to nejen v českém, ale i anglickém jazyce. Žáci mají příležitost pracovat s americkým matematickým programem, který umožňuje procvičovat učivo probrané v hodinách matematiky v primě a sekundě. Žáci si vytvoří anglicko-český slovník používaných pojmů.

Začlenění do ŠVP, vzdělávací obsah a klíčová témata

Předmět navazuje na povinný předmět matematika. Rozvíjí učivo tohoto předmětu a provazuje ho se znalostmi žáků v angličtině. Obsah učiva koresponduje s učivem matematiky v odpovídajícím ročníku.

Časové a prostorové vymezení

Předmět je nabízen žákům prim a sekund v dotaci 2 hodiny týdně.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu:

Práce se SW přispívá k rozšíření jazykových dovedností studentů a k doplnění jejich slovní zásoby o odbornou terminologii, která není náplní běžných hodin angličtiny. Vysoká úroveň programu umožňuje studentům lépe procvičit vybrané učivo. Využívaný program je velmi dobře strukturovaný a umožňuje procvičovat matematiku v angličtině od úrovně mateřské školky až po osmou třídu základní školy. Studenti při práci s ním přirozeně a nenásilně vstřebávají anglické pojmy používané v anglicky mluvících zemích při výuce matematiky. Výhodou programu je okamžitá kontrola výsledků, vysvětlení v případě špatné odpovědi, možnost sledování vlastního pokroku ve výuce a jednoduché napojení z domova přes internet. Část úloh je také ozvučena a studenti mohou tak „naposlouchat“ správnou výslovnost celých vět.

Příspěvek předmětu pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žáci se učí posuzovat kritický získané poznatky a údaje a hledat souvislosti mezi získanými poznatky. Získávají zkušenosti s hodnocením sebe sama i ostatních a také se učí přijímat hodnocení své práce ostatními. Učí se pracovat s chybou.

Kompetence k řešení problémů

Žáci provádí rozbor problémů, odhadování výsledků, volbu správného postupu řešení a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému. Kriticky posuzují nalezené způsoby řešení. Vyslovují hypotézy, ověřuje je nebo vyvrací. Učí se klást otázky, formulovat je srozumitelně a věcně správně.

Komunikativní kompetence

Žáci se snaží vyjadřovat srozumitelně a přesně své myšlenky, zapojovat se do diskuse, věcně argumentovat, naslouchat argumentům druhých lidí a vhodně na ně reagovat.

Sociální a personální kompetence

Žáci spolupracují ve skupině, spoluvytvářejí pravidla práce ve skupině a řídí se jimi. Učí se rozdělit role a úkoly v rámci skupiny.

Občanské kompetence

Tyto kompetence rozvíjí předmět okrajově.

Pracovní kompetence

Žáci využívají matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech jako jsou odhady a porovnávání. Získávají návyk trpělivé a pečlivé práce a plní své povinnosti.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Při práci učitelé zařazují metody přispívající k lepší motivaci, např. soutěže. Dále metody, které zvyšují efektivnost práce jako je např. skupinové vyučování, podporují tvořivou komunikaci mezi žáky během práce.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Rozvoj těchto schopností je jedním ze základních cílů předmětu.

Používané učebnice a jiné zdroje

Program IXL

Kontrolní a autoevaluační mechanismy na úrovni předmětu

Způsoby hodnocení a kritéria pro hodnocení výsledků žáků v předmětu budou stanoveny na začátku školního roku v součinnosti se žáky a stanou se součástí ročního plánu činnosti předmětové komise.